

Datum

18 JUNI 2004

Kenmerk

ME/EP/UM/4031208

Onderwerp

Besluit winningsplan Groningen

De Minister van Economische Zaken

Procedure:

- van de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (NAM) is op 22 december 2003 een verzoek ontvangen tot instemming met het winningsplan Groningen op grond van artikel 34, derde lid, van de Mijnbouwwet;
- het winningsplan betreft het gasvoorkomen Groningen, dat is gelegen in de gemeenten Appingedam, Bedum, Bellingwedde, Delfzijl, Eemsmond, Groningen, Haren, Loppersum, Menterwolde, Pekela, Scheemda, Slochteren, Ten Boer, Veendam en Winschoten;
- NAM heeft op 6 februari 2004 het rapport "Seismisch hazard van geïnduceerde aardbevingen" opgestuurd, dat nadere informatie bevat over bodemtrillingen als gevolg van gaswinning;
- op het besluit omtrent instemming met het winningsplan zijn de paragrafen 3.5.2 tot en met 3.5.5 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing;
- bij besluit van 5 januari 2004, kenmerk ME/EP/UM/3078120, is de termijn van instemming als bedoeld in artikel 37, eerste lid, eerste volzin, van de Mijnbouwwet met 13 weken verlengd;
- aan het Staatstoezicht op de mijnen en het Nederlands Instituut voor Toegepaste Geowetenschappen TNO is advies gevraagd; zij hebben gezamenlijk advies uitgebracht op 23 maart 2004;
- aan de Technische commissie bodembeweging is overeenkomstig artikel 35, tweede lid, van de Mijnbouwwet advies gevraagd; de commissie stemt in haar advies van 07-06-2004 in met het winningsplan; het advies is mede gebaseerd op het ontwerpbesluit;
- het ontwerpbesluit is op 12-05-2004 aan de aanvrager toegezonden;
- de kennisgeving betreffende dit ontwerpbesluit is op 10 mei 2004 gepubliceerd in de Staatscourant en in de Ommelander Courant (gem. Loppersum), op 11 mei 2004 in de Veendammer, op 12 mei 2004 in de Eemslander, de Noorderkrant, het Streekblad (gem. Bellingwedde), de Eemsbode, de Groninger Gezinsbode, de Tussenklappen,

het Pekelder Streekblad, de Polder Expres, het Bokkeblad, het Streekblad (gem. Winschoten) en op 13 mei 2004 in het Harener Weekblad en de Ommelander Courant (gem. Eemsmond);

- het ontwerpbesluit en de bijbehorende stukken worden m.i.v. 14 mei 2004 ter inzage gelegd op de gemeentehuizen van de gemeenten Appingedam, Bedum, Bellingwedde, Delfzijl, Eemsmond, Groningen, Haren, Loppersum, Menterwolde, Pekela, Scheemda, Slochteren, Ten Boer, Veendam en Winschoten en bij het Informatiecentrum van het Ministerie van Economische Zaken;
- op het ontwerp-besluit zijn twee bedenkingen ontvangen:
 1. op 02-06-2004 is van G. Wagenaar een bedenking ontvangen die betrekking heeft op de nadelige financiële gevolgen van de eventuele bodemdaling door de gaswinning;
 2. op 10-06-2004 is van de NAM een bedenking ontvangen met betrekking tot o.a. de duur waarvoor instemming aan het winningsplan is gegeven.

Overwegingen:

- Het ingediende winningsplan Groningen voldoet aan de vereiste volledigheid. Evenwel is nadere informatie met betrekking tot bodemtrillingen gewenst;
- Het Groningenveld speelt een essentiële rol in het kleine velden beleid (zie bijvoorbeeld de brief van 17 december 2002 aan de voorzitter van de Tweede Kamer, kamerstukken II, 2002 – 2003, 28109, nr 3). In onderdeel B5 is NAM ingegaan op de productiefilosofie en de omvang van de winning. Voor de omvang van de winning is daarnaast ook nog bepalend wat vermeld staat in de brief van de minister van Economische Zaken van 16 januari 2004 aan de Nederlandse Gasunie over de winning van aardgas uit het Nederlands territorium en het Nederlands continentaal plat in de periode 2003 – 2012. Op grond van artikel 55, eerste lid, van de Gaswet zijn voor de periode 2003 – 2013 de hoeveelheden aardgas vastgesteld, waarvan Gasunie per jaar uit mag gaan bij de taken bedoeld in artikel 54, eerste lid, onderdelen a en b van de Gaswet. Voor de eerste periode van vijf jaar gelden daarbij andere maxima dan voor de tweede periode van vijf jaar. Concrete uitspraken over het productieniveau vanaf 2013 zijn in deze brief niet gedaan; wel is als uitgangspunt opgenomen dat het Groningenveld zijn balansfunctie in beginsel tot het jaar 2030 zou moeten behouden. Vanwege de nauwe samenhang tussen het kleine velden beleid en de winning van Groningengas is de brief van 16 januari 2004 van grote betekenis voor de bepaling van de winning van de jaarlijkse hoeveelheid Groningengas. Op basis van de thans beschikbare gegevens en inzichten is een beslissing over het concrete productiepatroon slechts mogelijk voor de periode tot en met het jaar 2007. Het productiepatroon voor de latere jaren zal op een later moment moeten worden vastgesteld. Een nadere kwantitatieve uitwerking door NAM van de verwachte jaarlijks te winnen hoeveelheid aardgas voor de periode na 2007 op grond van bovenstaande uitgangspunten is daarvoor gewenst;

- NAM geeft een prognose van de totale bodemdaling ten gevolge van de gaswinning van het Groningen voorkomen in combinatie met andere bestaande, nabijgelegen voorkomens in figuur 11 van het winningsplan. De maximale bodemdaling in 2040, na afloop van het in dit winningsplan beschreven productieprofiel, is dan kleiner dan 42 cm. NAM rapporteert dat de bodemdaling tussen 1964 en 1998 maximaal 23 cm bedroeg. SodM en TNO-NITG hebben deze opgave geverifieerd en de orde van grootte reëel bevonden. In 2003 is de meest recente grote waterpasmeting uitgevoerd, waarvan de resultaten in het tweede trimester van 2004 verschijnen;
- NAM rapporteert in het winningsplan dat boven het voorkomen Groningen, in de afgelopen 41 jaar, waarin reeds 59,3 % van de winbare hoeveelheid gas is geproduceerd, er gemiddeld jaarlijks 5 à 6 trillingen met magnitude groter dan 1,5 op de schaal van Richter zijn opgetreden. Het seismisch risico van het voorkomen Groningen valt in de categorie "Velden waar aardtrillingen met magnitudes 3,0 en hoger zijn opgetreden". SodM en TNO-NITG hebben deze opgave geverifieerd en het aantal bevingen en hun magnituden reëel bevonden;
- NAM stelt dat op basis van de aardbevingen in de periode 1986 tot 1997 de beste schatting voor de maximale magnitude 3,8 op de schaal van Richter is. Dit is gebaseerd op de Crook et al., (1998). Nieuwe statistische analyses zijn door het KNMI uitgevoerd en deze geven een maximale magnitude van 3,9 aan. Deze toename leidt volgens SodM en TNO-NITG niet tot andere inzichten. Het eerder genoemde KNMI-rapport zal in het voorjaar 2004 hierover meer informatie verschaffen;
- NAM heeft in de onderdelen C4 t/m C6 van het ingediende winningsplan uiteengezet tot welke mogelijke omvang en aard van schade de bodemdaling, ten gevolge van gaswinning uit het beschreven voorkomen kan leiden. Voor de mogelijke omvang en verwachte aard van de schade door bodemtrillingen wordt door NAM gesteld dat de praktijk heeft geleerd dat schade ten gevolge van bodemtrillingen van geringe aard is en in een aantal gevallen heeft geleid tot beperkte, niet constructieve schade aan bebouwing. Volgens SodM en TNO-NITG kan er bij het optreden van een geïnduceerde aardbeving op basis van een algemene inschatting door het KNMI (de Crook et al., 1998) worden aangenomen dat de maximale te verwachten intensiteit ongeveer VI-VII op de Europese Macroseismische Schaal zal zijn. Hierbij kan in de nabijheid van dit voorkomen lichte schade optreden aan veel gebouwen (geen constructieve schade) en matige schade aan enkele gebouwen (lichte constructieve schade, matige niet-constructieve schade). De seismische hazard studie van TNO-NITG (Wassing et al, 2004) doet nog geen uitspraak over het risico op schade. Momenteel wordt er in opdracht van de mijnondernemingen nadere studie verricht naar de calibratie en validatie van de hazard- en schademodelen, af te ronden in de loop van het jaar 2004;
- In de eerste bedenking wordt verondersteld dat de bodemdaling leidt tot hogere waterschapslasten. Deze veronderstelling is onjuist, aangezien de extra kosten van het waterschap ten gevolge van bodemdaling, die het gevolg is van aardgaswinning, ten laste komt van de NAM. De betrokken partijen hebben hierover afspraken gemaakt. De suggestie om voor de opwekking van elektriciteit voor het gemaal getijdenenergie

te gebruiken is geen aspect dat onderdeel uitmaakt van het winningsplan. In het onderhavige geval is het gebruik van elektriciteit een beslissing die door het waterschap wordt genomen.

- Met betrekking tot de bedenkingen van de NAM kan het volgende worden opgemerkt:
 1. de NAM stelt dat haar winningsplan duidelijkheid geeft over een periode tot het jaar 2040 en dat de instemming op deze periode betrekking zou moeten hebben. Onzekerheid met betrekking tot de jaarlijkse afzet in die periode kan via een speciaal voorschrift worden geregeld. Met deze bedenking wordt ingestemd; de artikelen 1 en 2 zullen daartoe worden aangepast.
 2. de NAM stelt dat artikelen 3 en 4 een doublure zijn van artikel 113, eerste lid onder f, van het Mijnbouwbesluit. Dit is niet het geval. Ten eerste is het tijdstip van verstrekking verschillend, hetgeen ertoe leidt dat de informatie, als bedoeld in de artikelen 3 en 4 bij de instemming eerder wordt verstrekt dan op grond van het Mijnbouwbesluit het geval is. Actualisatie van het winningsplan voor wat betreft deze gegevens is van belang, in het bijzonder gelet op de brief van de minister van Economische Zaken van 16 januari 2004. Ten tweede betreft de opgave die wordt gevraagd in artikel 3 bij de instemming een periode tot 2030, terwijl die in artikel 113 voor de komende 10 jaar geldt. In de brief van 16 januari 2004 is aangegeven dat een periode tot het jaar 2030 voor de minister van belang is.
 3. volgens NAM wordt in de overwegingen de suggestie gewekt dat de aanvraag op het gebied van bodemtrilling onvoldoende informatie bevat. Deze opvatting van de NAM is onjuist. De informatie in het winningsplan is in overeenstemming met de kennis die beschikbaar was op het moment van het indienen van het winningsplan. Echter met betrekking tot het onderwerp aardtrillingen is nadere studie gewenst om tot meer verdieping in het onderwerp te komen. In onderdeel C3 van het winningsplan wordt verwezen naar voortschrijdend onderzoek in het kader van het TPA. Dit kan leiden tot een herziening van de risicoanalyse, dan wel een nader onderzoek op onderdelen. Het is van belang dat hierover vóór 1 januari 2005 duidelijkheid bestaat. De redactie van artikel 5 is aangepast.

Besluit:

Artikel 1

Het ingediende winningsplan Groningen krijgt de instemming als bedoeld in artikel 34, derde lid, van de Mijnbouwwet voor de winning van aardgas tot en met het jaar 2040.

Artikel 2

De jaarlijks te winnen hoeveelheid aardgas wordt bepaald op de wijze zoals vermeld in onderdeel B5.3, met inachtneming van de brief van de Minister van Economische Zaken

aan de N.V. Nederlandse Gasunie van 16 januari 2004, houdende het "Besluit vaststellen productieniveau Gasunie, ex artikel 55, lid 1, Gaswet; rapportage ex artikel 54 en 56 Gaswet", alsmede toekomstige vaststellingen op basis van artikel 55, eerste lid, van de Gaswet.

Artikel 3

NAM verstrekt de Minister vóór 1 januari 2005 een opgave van de hoeveelheden aardgas die NAM jaarlijks in de periode vanaf 2008 uit het Groningen-voorkomen verwacht te zullen winnen op basis van de veronderstelling dat het Groningenveld tot 2030 de balansfunctie in het kader van het kleine velden beleid kan vervullen, waarbij mede rekening wordt gehouden met hetgeen in onderdeel B5.3 van het winningsplan en de in artikel 2 genoemde brief is vermeld, en geeft daarbij de onzekerheden aan die ten aanzien van deze hoeveelheden gelden.

Artikel 4

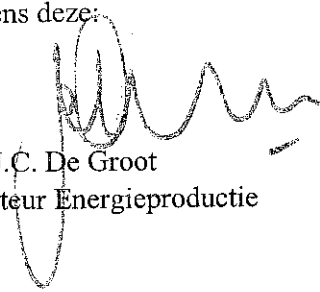
NAM verstrekt de Minister vóór 1 januari 2005 een opgave van de hoeveelheden aardgas die naar inschatting van NAM jaarlijks in de periode 2005 tot en met 2007 uit het Groningen-voorkomen zullen worden gewonnen.

Artikel 5

NAM stelt de Minister vóór 01-01-2005 op de hoogte over eventuele wijzigingen van de risicoanalyse en nader onderzoek zoals vermeld in onderdeel C3 van het winningsplan.

's-Gravenhage,

De Minister van Economische Zaken,
namens deze:

drs. J.C. De Groot
directeur Energieproductie